

გ ა ნ ჩ ი ნ ე ბ ა

საქართველოს სახელით

საქმე №2/ბ-911-17

07 მარტი, 2018

წელი

ქ.

ქუთაისი

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლო
სამოქალაქო საქმეთა პალატა

მოსამართლე - ლაურა მიქავა

სხდომის მდივანი - მირანდა ირემაძე

აპელანტი

წარმომადგენელი

- ბე--- ზა-----

- ი----- ლ-----ე

მოწინააღმდეგე მხარეები

წარმომადგენელი

- შ-----"

- ვ--- ხ-----ი

დავის საგანი

- ნივთის უკანონო მფლობელობიდან გამოთხოვა

გასაჩივრებული გადაწყვ-
ტილება

- ბთუმის საქალაქო სასამართლოს
2017 წლის 28 ივნისის გადაწყვ-
ტილება

1. აპელანტის მოთხოვნა: გასაჩივრებული გადაწყვ-ტილების გაუქმება, სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა

2. გასაჩივრებული გადაწყვ-ტილების დასკვნებზე მითითება
გასაჩივრებული გადაწყვ-ტილების სარეზოლუციო ნაწილი

- შ-----ს“ სარჩელი დაკმაყოფილდა;
- აღკვ-თილი იქნა შ-----ს“ კუთვნილი ექსკავატორის - „კ-----“ სახ. №D-----, უკანონო ხელყოფა;
- შ-----ს“ კუთვნილი ექსკავატორი „კ-----“ სახ. №D-----, გამოთხოვილი იქნას ბე--- ზ-----ის მფლობელობიდან და გამოთხოვ-ის შემდეგ თავისუფალ მდგომარეობაში ჩაბარდეს მის მესაკუთრეს შ-----ს“;
- ბე--- ზა-----ს დაეკისრა მოსარჩელეს აუნაზღაუროს წინასწარ გადახდილი სახელმწიფო ბაჟის თანხა 274.75 ლარი და სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიებისათვის გადახდილი სახ. ბაჟის 50 ლარი;
- საქმეზე გამოყენებული სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიება დარჩა ძალაში.

დასკვნები ფაქტობრივ გარემოებებთან დაკავშირებით

- 2.1.** შ-----“ მეწარმე რეგისტრირებულია 2005 წლის 16 მარტიდან;
- 2.2.** შ-----“ თავის საეწარმო საქმიანობას ახორციელებს სხვადასხვა ტიპის სატრანსპორტო ტექნიკის გამოყენებით. კუთვნილი ტექნიკის გამოყენებით ასრულებს დაკვ-თებს და ღებულობს მოგებას;
- 3.3.** შ-----“-ს ბალანსზეა რეგისტრირებული ექსკავატორი „კ-----“ სახ. №D-----;
- 2.4.** შ-----“ იხდის ქონების გადასახადს, მათ შორის ის იხდის ავტო სატრანსპორტო საშუალებების გადასახადს საბალანსო ნარჩენის ღირებულების მიხედვით;
- 2.5.** საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს მომსახურების საგენტოში ექსკავატორი „კ-----“ სახ. №D-----, რეგისტრირებულია შ-----ს“ საკუთრებად;
- 2.6.** მხარეთა შორის ძირითადი სადაო ფაქტობრივი გარემოებებია: ექსკავატორი „კ-----“ სახ. №D-----ის შეძენისათვის ზ----- ზ-----ის მიერ ვ----- ლ----- იასათვის თანხის გადახდა;
- 2.7.** როგორც ექსკავატორის ღირებულების, ასევე- მის საკუთრებასთან დაკავშირებით, მხარეები იძლევიან ურთიერთსაწინააღმდეგო განმარტებებს. მათ მიერ დასახელებული ფაქტობრივი გარემოებები გამორიცხავნ- ერთმანეთის არგუმენტებს. სასამართლო ორივე- მხარის განმარტებას აფასებს თანაბარი მნიშვნელობის მტკიცებულებად. საბოლოოდ გაიზიარებს მხოლოდ იმ მხარის მიერ დასახელებულ ფაქტობრივ გარემოებებს, ვინც მტკიცებულებებით დაადასტურებს თავის არგუმენტებს;

2.8. სასამართლომ მიიჩნია, რომ მოპასუხეს უნდა დაეკისროს დაამტკიცოს, რომ მისმა მამამ მოსარჩელეს გადაუხადა ექსკავატორის ღირებულება. ექსკავატორი მოსარჩელის საკუთრებადაა გაფორმებული, ამიტომ მისი სამტკიცებელი არაა ის, რომ მას ექსკავატორი არ გაუყიდია და მისი ღირებულებაც არ მიუღია. აღნიშნული მოპასუხის ინტერესში შედის და მხოლოდ მას შეუძლია წარმოადგინოს მტკიცებულება და დაამტკიცოს, რომ მისმა მამამ ექსკავატორის ღირებულება გადაუხადა ვ----- ლ-----იას. აღნიშნული გარემოების დამტკიცება დასაშვებია ნებისმიერი იმ მტკიცებულებით რომელიც შეიცავს ინფორმაციას მოპასუხის მამის მიერ ვ----- ლ-----იასათვის თანხის გადახდის თაობაზე. ექსკავატორის კუთვნილების მტკიცების ტვირთი ორივ- მხარეზე უნდა განაწილდეს თანაბრად;

2.9. მოპასუხემ, ბე--- ზ-----ის მიერ ექსკავატორის ღირებულების გადახდის მტკიცებულებად წარმოადგინა თავისი ზეპირი განმარტება. მოსარჩელემ მოპასუხის ზეპირი განმარტება, ზეპირი განმარტებით- უარყო. სასამართლომ განმარტა, რომ მხარეთა ზეპირი განმარტებაც მტკიცებულებაა. მხარეებს უფლება აქვთ ზეპირად ამტკიცონ ესა თუ ის გარემოება, მაგრამ გასათვალისწინებელია ისიც, რომ ზეპირი განმარტებით ფაქტების მტკიცების უფლება აქვს ორივ- მხარეს. მოსარჩელეს შეუძლია ზეპირად უარყოს მოსარჩელის მიერ გადმოცემული ფაქტები, და პირიქით. ზეპირი განმარტებით გადმოცემული ფაქტები მაშინ ითვლება დადგენილად და დადასტურებულად, როდესაც მხარეები მას ადასტურებენ და სადაოდ არ ხდიან. თუ ზეპირი განმარტებით გადმოცემული ფაქტი, მხარეებისათვის სადაოა, მაშინ ის აღარ წარმოადგენს სათანადო მტკიცებულებას. ასეთ შემთხვევაში აუცილებელია გაცხადებული ფაქტები დასტურდებოდეს ზეპირ განმარტებაზე უფრო მყარი მტკიცებულებით. ზეპირად ნებისმიერ პირს, ნებისმიერი ფაქტის გადმოცემა შეუძლია, მაგრამ მთავარი ის კი არაა მან რა თქვა, არამედ მთავარია რამდენად სარწმუნოა მისი განმარტება. ამიტომ თითოეული ზეპირი განმარტება უნდა მტკიცდებოდეს სხვა უფრო მყარი მტკიცებულებით. ანუ აუცილებელია გამოყენებული იქნას მტკიცების უფრო მაღალი სტანდარტი, ვიდრე ზეპირი განმარტების სტანდარტია;

2.10. გარდა ზეპირი განმარტებისა, მოპასუხემ ექსკავატორის 6000 აშშ დოლარად შეძენის დამტკიცების მიზნით წარმოადგინა მოწმეები. მისი შუამდგომლობის საფუძველზე სასამართლომ დაკითხა მოწმე მ----- კ-----ე, რომელიც ადრე მუშაობდა შ-----"-ში. საქმის განხილვის მომენტისათვის ის შ-----"-ს თანამშრომელი არაა. მან განმარტა, რომ ბე--- ზა----- მუშაობდა შ-----"-ში მექანიზატორად. მან შ-----"-საგან შეიძინა ექსკავატორი. მან ასევე განმარტა, რომ მას უშუალოდ არ უნახავას ბე--- ზ-----ის მიერ ექსკავატორის ფულის გადახდის მომენტი, მაგრამ ბე--- ზ-----ისაგან იცის, რომ მან ექსკავატორი შეისყიდა შ-----"-საგან. ანალოგიური განმარტება მისცა სასამართლოს მოწმე

ტ----- ს-----ემატ. მისთვისაც ცნობილია, რომ ექსკავატორი შ-----"-საგან შეიძინა ბე--- ზა-----მ, მაგრამ თანხის გადახდა და შეძენის მომენტი მას არ უნახავს. მოწმე ა----- გ-----ე შ-----"-ს დირექტორად მუშაობდა 2012 წლის 16 დეკემბრიდან 2014 წლის 22 აპრილამდე. მან სხდომაზე განმარტა, რომ ბე--- ზა-----მ შ-----"-ს დამფუძნებელს ვ----- ლ-----იას 2008 წლებში გადაუხადა 5000 აშშ დოლარი და მისგან შეიძინა სადაო ექსკავატორი. ამტკიცებს, რომ ფულის გადაცემას ესწრებოდა პირადად. ასევე- განმარტა, რომ ტრაქტორი ბე--- ზა-----ს ვ-რ გადაუფორმეს საგადასახადო ვალდებულებების გამო (იხ. მოწმეთა ჩვენებები სხდომის ოქმში);

2.11. ექსკავატორის საფასურის გადახდის სხვა მტკიცებულება მოპასუხეს წარმოდგენილი არ აქვს;

2.12. სასამართლომ განმარტა, რომ ექსკავატორის ფასის გადახდა ფაქტობრივი გარემოებაა. მისი არსებობის ან არარსებობის დამტკიცებაში მხარეები ერთმანეთს ეჯიბრებიან მტკიცებულებებით. ამიტომ მათ მიერ წარმოდგენილი მტკიცებულებები, უნდა ქმნიდეს დამაჯერებელ შინაგან რწმენას ამა თუ იმ ფაქტის არსებობის შესახებ. არცერთ მტკიცებულებას არ აქვს წინასწარ დადგენილი ძალა. თითოეული მტკიცებულება ფასდება სასამართლოს მიერ და მას ენიჭება გარკვეული მნიშვნელობა. ფაქტობრივი გარემოების დადასტურებისათვის ყვ-ლა მტკიცებულება არ გამოდგება. მხარეთა მიერ წარმოდგენილი მტკიცებულება ხშირად კონკრეტული ფაქტის დამადასტურებელია და ხშირად ასეთი ფაქტის დადასტურებისათვის უვარგისია. სასამართლომ კრიტიკულად უნდა შეაფასოს მტკიცებულებები და გადაწყვიტოს მხარეთა მიერ მითითებული მტკიცებულება, არის თუ არა ის მტკიცებულება, რომლითაც მოსარჩელე ან მოპასუხე უტყუარად დაადასტურებს ნასყიდობის ფასთან დაკავშირებით თავის არგუმენტებს. სასამართლოს შესაფასებელი აქვს ერთი მხრივ მოწმეების ჩვენება, რომლითაც ბე--- ზა-----მ შ-----ს“ დამფუძნებელს ვ----- ლ-----იას გადაუხადა ექსკავატორის ღირებულება, ხოლო მეორეს მხრივ სასამართლოს შესაფასებელი აქვს მოსარჩელის მიერ წარმოდგენილი ცნობები ავტომანქანის საკუთრების შესახებ და მოწმე ი----- ლ----- და მ----- ჩ-----ის ჩვენება (შ-----ს“ ყარაულები), რომლებმაც განმარტეს, რომ სამუშაოების შემდეგ სადაო ექსკავატორი ჩერდებოდა შ-----"-ს გარაჟში. ბუნებრივია ორივე- მტკიცებულება ფასის გადახდის ნაწილში ერთდროულად გასაზიარებელი ვ-რ იქნება (ისინი გამორიცხავ-ნ ერთმანეთს). ამიტომაც უნდა შეფასდეს, რომელი უფრო მყარი და დამაჯერებელი მტკიცებულებაა და რომელს უნდა მიენიჭოს უპირატესობა. ამ მიმართულებით მნიშვნელოვანია ფასის გადახდის მტკიცებულების თავისებურებები. ფულის გადახდის ფაქტის დადასტურება მოითხოვს გაცილებით მაღალი სტანდარტის მტკიცებულებას, ვიდრე ეს მოწმის ჩვენებაა

ფულადი ვალდებულების შესრულება არ შეიძლება გადაწყდეს მხოლოდ

მოწმეთა ჩვ-ნებაზე დაყრდნობით. იმისათვის, რომ თანხის გადახდის თაობაზე მოწმის ჩვ-ნება გაზიარებული იქნას აუცილებელია სხვა ფაქტორები გარემოებებითაც დადგინდეს ფასის გადახდა. წინააღმდეგ შემთხვევაში ფულის გადახდის მტკიცების საკითხი გახდება პრობლემური. ნებისმიერი მხარე ნახავს არაერთ მოწმეს, რომელიც ზეპირად განმარტავს ფულადი ვალდებულების შესრულების შესახებ. ასეთი განმარტების უპირობოდ გაზიარება იქნება არაობიექტური და წინააღმდეგობაში მოვა სამართლიანობის პრინციპთან. თუ მოპასუხის მამას ექსკავატორის შესასყიდი თანხა გადახდილი აქვს, მაშინ მას გარდა მოწმეთა ჩვ-ნებისა უნდა გააჩნდეს სხვა მტკიცებულებაც, მაგალითად ხელწერილი, ხელშეკრულება, სალაროს შემოსავლის ორდერი, საბანკო გადარიცხვის ქვითარი და ა.შ. სხვა მტკიცებულება.

მოწმეთა ჩვ-ნებები არაა მოსარჩელის იმ ცნობებზე მყარი, რომლითაც ექსკავატორი 2008 წლის შემდეგაც, დღემდე საწარმოს ბალანსზეა, ამისათვის გადახდილია ქონების გადასახადი, აღრიცხულია მომსახურების სააგენტოში, ექსკავატორი ჩერდება შ-----"-ს გარეშე, ამ ტრაქტორით საწარმოს ხელშეკრულებები აქვს დადებული და მომსახურება აქვს გაწეული. მოსარჩელის მიერ წარმოდგენილი მტკიცებულებები გამორიცხავს ბე--- ზ----- ის მიერ ფასის გადახდას. ამასთან მოსარჩელის მიერ წარმოდგენილი ორი მოწმის, კერძოდ მ----- კ-----ის და ტ----- ს-----ის ჩვ-ნება ირიბი მტკიცებულებებია. მათ თანხის გადაცემა არ დაუნახავთ და ამიტომ მათი ჩვ-ნება ფასის გადახდის მტკიცებულებად ვ-რ გამოდგება. თვით მოწმე ა----- გ-----ის ჩვ-ნება კი კრიტიკული შეფასების საფუძვ-ლზე არაა გასაზიარებელი რამოდენიმე გარემოების გამო. პირვ-ლ რიგში აღსანიშნავია, რომ ის 2014 წლის შემდეგ შ-----"-სთან დავაში. მოსარჩელეს ედავ-ბა თანხებს და დაინეტესებულია მისი საწინააღმდეგო შედეგით. მისი ჩვ-ნება არაა გამყარებული სხვა მტკიცებულებებით. ასევე- მისი განმარტება კონტექსტიდან ამოგლეჯილია და მას არცერთი მტკიცებულება არ ამყარებს. თუ ზ----- ზა-----მ 2008 წელში მოსარჩელისაგან შეიძინა ტრაქტორი და 2008 წელს ვ-რ გააფორმეს, მისი გაფორმება შესაძლებელი იყო შემდეგ წლებშიც. მოწმეებმა განმარტეს, რომ ბე--- ზა----- ვ----- ლ-----იას სისტემატურად სთხოვდა ავტომანქანის გაფორმებას და ამის გამო მათ შორის ხშირად იყო კამათი. პირობითად ეს განმარტება, რომც გავიზიაროთ, კრიტიკას ვ-რ უძლებს კითხვას რატომ არ გაუფორმა ექსკავატორი ა----- გ-----ემ ბე--- ზა-----ს. ა----- გ-----ე დირექტორი იყო 2012-2014 წლებში და თავისუფლად შეიძლებოდა ექსკავატორის მესაკუთრეზე გადაფორმება. სასამართლო მიიჩნევს, რომ არსებობს უმაღლესი ხარისხის ალბათობა ვივარაუდოთ, რომ ა. გ-----ემ ექსკავატორი არ გადაუფორმა იმის გამო, რომ ბე--- ზა-----ს ვ----- ლ-----იასათვის ფასი გადახდილი არ ჰქონდა. აღნიშნული არგუმენტების გათვალისწინებით სასამართლომ მიიჩნია, რომ მოპასუხემ ვ-რ შეძლო დაემტკიცებინა, რომ ბე--- ზა-----მ სადაო ექსკავატორის ფასი გადაუხადა ვ----- ლ-----იას;

2.13. ექსკავატორის საკუთრებასთან დაკავშირებით სასამართლომ მხარეთა ყურადღებას მიაქცია საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 158-ე მუხლის პირველი ნაწილის შინაარსზე, რომლის მიხედვითაც „ივარაუდება, რომ ნივთის მფლობელი არის მისი მესაკუთრე“. ასევე- საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 186-ე მუხლის შინაარსზე, რომლის მიხედვითაც „1. მოძრავ ნივთზე საკუთრების გადასაცემად აუცილებელია, რომ მესაკუთრემ ნამდვილი უფლების საფუძვლზე გადასცეს შემძენს ნივთი. 2. ნივთის გადაცემად ითვლება: შემძენისათვის ნივთის ჩაბარება პირდაპირ მფლობელობაში; არაპირდაპირი მფლობელობის გადაცემა ხელშეკრულებით, რომლის დროსაც წინა მესაკუთრე შეიძლება დარჩეს პირდაპირ მფლობელად; მესაკუთრის მიერ შემძენისათვის მესამე პირისაგან მფლობელობის მოთხოვნის უფლების მინიჭება“.

სამოქალაქო კოდექსის 186-ე მუხლის მიხედვით მოძრავი ნივთების საკუთრება დამოკიდებულია მისი შეძენის დროს გამოვლენილ ნამდვილ ნებაზე. თუ ნივთი შემძენმა შეიძინა გამსხვისებლის ნამდვილი ნების გამოვლენის შემდეგ, ითვლება, რომ შემძენი ნივთის მიღების შემდეგ მისი მესაკუთრეა. უძრავი ქონებისგან განსხვავებით მოძრავი ნივთის შეძენა არაა დამოკიდებული გარიგების წერილობით ფორმაზე და შესაბამის ორგანოში რეგისტრაციაზე, ამიტომ მოძრავი ნივთის საკუთრებასთან დაკავშირებით დავის დროს საკუთრების საკითხის გადაწყვეტა გარკვეულ სირთულეებთანაა დაკავშირებული. არსებობს პრეზუმპცია იმისა, რომ ნივთი იმ პირის საკუთრებაა, ვინც მას ფლობს შეძენისას გამოვლენილი ნამდვილი ნების საფუძვლზე. მფლობელობა არ წარმოადგენს საკუთრების დადგენისას გადამწყვეტ გარემოებას. მფლობელი შეიძლება სულაც არ იყოს მესაკუთრე, მაგრამ დავის არსებობისას ივარაუდება, რომ ნივთის მფლობელი არის მესაკუთრე თუ არ დადგინდება ამის საწინააღმდეგო გარემოება.

2.14. მექანიკურ სატრანსპორტო საშუალებაზე პირის საკუთრების უფლების წარმოშობა იურიდიულ ძალას იძენს სააგენტოში მექანიკური სატრანსპორტო საშუალების რეგისტრაციის მომენტიდან. ასეთ წესს ადგენს საქართველოს კანონი „საავტომობილო ტრანსპორტის შესახებ“. სასამართლო მიიჩნევს, რომ დასახელებული კანონი არ გამორიცხავს მოსარჩელის, როგორც მესაკუთრის უფლება-მოვალეობებს. თუ სადაო ექსკავატორის მესაკუთრემ ბე--- ზა-----ს გადასცა ექსკავატორზე საკუთრების ნამდვილი უფლება და ეს უფლება თავიდანვე- ბე--- ზა-----ისათვის იყო გათვალისწინებული, მაშინ მიუხედავად რეგისტრაციისა, ბე--- ზა----- ექსკავატორის მესაკუთრეა. ექსკავატორის გადაცემის ფაქტს უარყოფს მესაკუთრედ რეგისტრირებული შ-----“ და ამტკიცებს, რომ მან მოპასუხეს ტრაქტორი გადასცა, როგორც მის თანამშრომელს. მის მიერ წარმოდგენილი მტკიცებულებები ადასტურებს, რომ ბე--- ზა----- მისი თანამშრომელი იყო, ექსკავატორიც მის ბალანსზეა

რეგისტრირებული და მომსახურების სააგენტოშიც მასზეა რიცხული. ტრაქტორით ასრულებდა სხვადასხვა შეკვ-თებს და პერიოდულად სამუშაოთა შესრულების შემდეგ ტრაქტორი ჩერდებოდა შ-----ს“ გარაჟში. აღნიშნული გარემოებები გამორიცხავს მას, რომ მოსარჩელემ ტრაქტორის ნამდვილი საკუთრების უფლება გადასცა ბე--- ზა-----ს ან ბე--- ზა-----ს. მან ტრაქტორი გადასცა მხოლოდ სამუშაოთა საწარმოებლად, რაც არ წარმოშობს ექსკავატორზე მოპასუხის საკუთრების უფლებას. შესაბამისად სასამართლო მიიჩნევს, რომ მოსარჩელემ დაამტკიცა, რომ ექსკავატორი მისი საკუთრებაა და ამ საკითხში მან მტკიცების ტვირთი უფრო წარმატებით დასძლია ვიდრე მოპასუხემ.

დასკვნები სამართლებრივ გარემოებებთან დაკავშირებით

2.15. ადამიანის უფლებათა საყო-ლთაო დეკლარაციის 17-ე მუხლით: „ყო-ლ ადამიანს აქვს უფლება ფლობდეს ქონებას როგორც ერთპიროვნულად, ასე-სხვ-ბთან ერთად. არავის არ უნდა ჩამოერთვას მისი ქონება თვითნებურად“;

2.16. ადამიანის უფლებათა და თავისუფლებათა დაცვის კონვ-ნციის №1 დამატებითი ოქმის პირვ-ლი მუხლით „ყო-ლ ფიზიკურ ან იურიდიულ პირს აქვს თავისი საკუთრებით შეუფერხებელი სარგებლობის უფლება. მხოლოდ საზოგადოებრივი საჭიროებისათვის შეიძლება ჩამოერთვას ვინმეს თავისი საკუთრება კანონითა და საერთაშორისო სამართლის ზოგადი პრინციპებით გათვალისწინებულ პირობებში“;

2.17. სასამართლომ განმარტა, რომ საკუთრების უფლება ადამიანის უფლებათა სამართლის ერთ-ერთი ყვ-ლაზე ძვ-ლი და ფუნდამენტური უფლებაა, რომელიც გულისხმობს ადამიანის შესაძლებლობას საკუთარი ნების შესაბამისად და სხვათა ინტერესების შეუღალხავად ფლობდეს, სარგებლობდეს და განკარგავდეს თავის ქონებას. სასამართლო მიიჩნევს, რომ აუცილებელია საკუთრების, როგორც ინსტიტუტის, კონსტიტუციურ-სამართლებრივი გარანტირება, ასე-მესაკუთრისათვის, როგორც სუბიექტისათვის უფლების სამართლებრივი დაცვის საკმარისი საშუალებების მინიჭება, მისი ხელშეწყობისა და უზრუნვ-ლყოფის გარანტიების შექმნა. სწორედ ამ მიზანს ემსახურება კონსტიტუციის 21-ე მუხლის პირვ-ლი პუნქტი, რომლის შესაბამისადაც საკუთრების უფლება აღიარებული და უზრუნვ-ლყოფილია. ეს გულისხმობს არა მხოლოდ მესაკუთრისათვის უფლების დაცვის სამართლებრივი შესაძლებლობების მინიჭებას „არამედ საკუთრების დაცვას ისეთი ხელყოფისაგან, რომელიც არ თავსდება ამა- მუხლის მე-2 და მე-3 პუნქტით დადგენილ ფარგლებში“ (საქართვე-ლოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2007 წლის 18 მაისის 2/1-370 გადაწყ-ტილება);

2.18. მოსარჩელე ამტკიცებს, რომ ის ექსკავატორის - „კ-----“ სახ. №D-----, მესაკუთრეა. მიუხედავად ამისა მოპასუხე არ უბრუნებს უკან და ამ გზით არღ-

ვს მის უფლებებს. სასამართლომ მიიჩნია, რომ მოსარჩელეს უფლება აქვს იდაოს საკუთრების უფლების დასაცავად და ამ მიზნით თავისი დარღვ-ული უფლების აღდგენისათვის მომართოს სასამართლოს და ამტკიცოს ექსკავატორზე მისი საკუთრების უფლება. თუ დადგინდება, რომ მას ხელს უშლიან საკუთრებით სარგებლობაში, მაშინ სასამართლომ გადაწყ-ტილებით უნდა დაარეგულიროს საკუთრების ხელშეშლის აღკვ-თის საკითხი;

2.19. საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 158-ე მუხლის მიხედვით ივარაუდება, რომ ნივთის მფლობელი არის მისი მესაკუთრე. აღნიშნული მუხლით გათვალისწინებული ვარაუდი ასახავს იმ შემთხვ-ვ-ბს, როდესაც ბრუნვის მონაწილეთათვის უცნობია მფლობელობის უკან არსებული უფლება. ხშირ შემთხვ-ვაში უცნობია მფლობელის უფლებები, მაგრამ სამართლებრივი წესრიგი მოითხოვს დავ-ყრდნოთ მფლობელის კეთილსინდისიერებას და მიღებული იქნას იგი, როგორც ნივთის მესაკუთრე; ამავე კოდექსის 186-ე მუხლის პირვ-ლი ნაწილის თანახმად, მოძრავ ნივთებზე საკუთრების უფლების გადასაცემად აუცილებელია, რომ მესაკუთრემ ნამდვილი უფლების საფუძვ-ლზე გადასცეს შემძენს ნივთი. ამავე მუხლის მეორე ნაწილის პირვ-ლი წინადადების თანახმად, ნივთის გადაცემად ითვლება შემძენისათვის ნივთის ჩაბარება პირდაპირ მფლობელობაში;

2.20. სასამართლომ გამარტა, რომ საკუთრების უფლება მოიცავს სამ ელემენტს - მფლობელობას, სარგებლობას და განკარგვას. მფლობელობა ეს არის ნივთზე ფაქტობრივი ბატონობა, რომელიც მოიპოვ-ბა მფლობელის ნებით. საქართვე-ლოს სამოქალაქო კოდექსის 155-ე მუხლის თანახმად, მფლობელობა წარმოიშობა ნივთზე ფაქტობრივი ბატონობის ნებითი მოპოვ-ბით. სარგებლობა ნიშნავს მესაკუთრის უფლებას ისარგებლოს ქონებით. სამოქალაქო კოდექსის მიხედვით მესაკუთრე თვითონ წყვ-ტს ისარგებლოს თუ არა თავისი საკუთრებით, ანუ სარგებლობის უფლება ამ მხრივ თავისუფალია. რაც შეეხება განკარგვას, იგი გულისხმობს, როგორც ქონების გასხვისებას ასევე- მის უფლებრივ დატვირთვასაც. წინამდებარე შემთხვ-ვაში დადგინდა, რომ მოპასუხეს ექსკავატორი გადაცემული ჰქონდა სამსახურეობრივი მოვალეობის შესრულების მიზნით. ექსკავატორზე საკუთრების უფლების მოპოვ-ბისათვის სხვადასხვა გარემოებებთან ერთად აუცილებელია მესაკუთრის მიერ შემძენისათვის საკუთრების ნამდვილი უფლების გადაცემა. სამსახურეობრივი მოვალეობის შესასრულებლად ტრანსპორტის გადაცემა არ წარმოშობს საკუთრების ნამდვილ უფლებას. შესაბამისად ეს გარემოება არ შეიძლება საფუძვლად დაედოს მის საკუთრებას;

2.21. განსახილვ-ლ შემთხვ-ვაში სასამართლომ დადგენილად მიიჩნია, რომ სადაო ექსკავატორი შ-----“-ს საკუთრებაა. ყოვ-ლივ- აღნიშნული გამორიცხავს ამავე- ექსკავატორზე მოპასუხის საკუთრების უფლებას;

2.22. საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 170-ე მუხლის პირველი ნაწილით „მესაკუთრეს შეუძლია, კანონისმიერი ან სხვაგვარი, კერძოდ, სახელშეკრულებო შებოჭვის ფარგლებში თავისუფლად ფლობდეს და სარგებლობდეს ქონებით (ნივთით), არ დაუშვას სხვა პირთა მიერ ამ ქონებით სარგებლობა, განკარგოს იგი, თუკი ამით არ ილახება მეზობლების ან სხვა მესამე პირთა უფლებები, ანდა, თუ ეს მოქმედება არ წარმოადგენს უფლების ბოროტად გამოყენებას“;

2.23. სასამართლომ განმარტა, რომ როგორც საქართველოში ისე სხვა ევროპულ ქვ-ყნებში საკუთრების უფლება ერთ-ერთი ფუნდამენტური უფლებაა. საკუთრების უფლება მოიცავს სამ ელემენტს - მფლობელობას, სარგებლობას და განკარგვას. შ-----“-ს, როგორც ექსკავატორის მესაკუთრეს უფლება აქვს თვითონ ფლობდეს და სარგებლობდეს კუთვნილი ქონებით. მხოლოდ მას აქვს უფლება ბე--- ზა----- შეზღუდოს ექსკავატორის სარგებლობაში. აღნიშნული არ ლახავს ბე--- ზ-----ის უფლებებს. ის მესაკუთრე არაა და შ-----“-ს ვ-რ აჯობებს საკუთრების უფლების რეალიზებაში;

2.24. მოსარჩელის მოთხოვნა გამომდინარეობს საქართველოს სკ-ის 172-ე მუხლის მეორე ნაწილის საფუძვლიდან. კერძოდ, თუ საკუთრების ხელყოფა ან სხვაგვარი ხელშეშლა ხდება ნივთის ამოღების ან მისი ჩამორთმევის გარეშე, მაშინ მესაკუთრეს შეუძლია ხელშემშლელს მოსთხოვოს ამ მოქმედების აღკვეთა. თუ ამგვარი ხელშეშლა კვლავ გაგრძელდება, მესაკუთრეს შეუძლია მოითხოვოს მოქმედების აღკვეთა სასამართლოში სარჩელის შეტანის გზით. ამ ნორმის გამოყენებისათვის საჭიროა დადგენილი იქნას საკუთრების უფლების განხორციელების ხელშეშლის ფაქტი. მესაკუთრეს სხვა პირთა გამო, არ უნდა შეეძლოს საკუთრებაში არსებული ნივთის თითოეული ნაწილის თავისუფალი სარგებლობა, ფლობა და განკარგვა. თუ ასეთ ფაქტს ექნება ადგილი, მიჩნეული იქნება, რომ მას ხელს უშლიან საკუთრების უფლების რეალიზებაში;

2.25. სასამართლომ განმარტა, რომ საკუთრების უფლება საქართველოს კონსტიტუციით გარანტირებული უფლებაა. მის ხელშეუხებლობას აღიარებს საქართველოს კონსტიტუცია და ქმნის მისი დაცვის გარანტიებს. მესაკუთრეს უფლება აქვს თავისუფლად ფლობდეს და სარგებლობდეს საკუთრებაში არსებული ქონებით და არ დაუშვას სხვა პირთა მიერ ამ ქონებით სარგებლობა. არავის არ აქვს უფლება კანონიერი საფუძვლის გარეშე ფლობდეს ან სარგებლობდეს სხვისი საკუთრებით. დადგენილია, რომ მოპასუხე არ არის სადაო ექსკავატორის მესაკუთრე. მის მიერ ქონების მფლობელობის წინააღმდეგია მოსარჩელე, რომელსაც მოპასუხის გამო ხელი ეშლება ქონებით სარგებლობაში. თავის მხრივ მოპასუხეს არ აქვს ამ ქონების ფლობის უფლება. ის არ არის ქონების მართლობიერი მფლობელი, ამიტომაც ის ვალდებულია მოსარჩელეს დაუბრუნოს კუთვნილი ქონება. ექსკავატორის გამოთხოვ-ბითა და თავისუფალ მდგომარეობაში მესაკუთრისათვის გადაცემით აღსდგება

მოსარჩელის საკუთრების უფლება. კანონი უპირატესობას ანიჭებს მესაკუთრეს. არამესაკუთრესთან შედარებით, მესაკუთრეს ექსკავატორის მართვის უპირატესი უფლება აქვს. პირვ-ლ რიგში ყურადღება უნდა მიექცეს მესაკუთრეს და მისი საკუთრების უფლება უნდა იქნას დაცული. აღნიშნულიდან გამომდინარე სარჩელი საფუძვლიანია და უნდა დაკმაყოფილდეს.

გადაწყ-ტილება გაასაჩივრა ბე--- ზა-----მ

3. სააპელაციო საჩივრის საფუძვლები

ფაქტობრივი და სამართლებრივი საფუძვლები

3.1. აპელანტი განმარტავს, რომ სასამართლომ არასწორად მიიჩნია უდავოდ ის ფაქტობრივი გარემოება, როგორიცაა: შ-----"-ს ბალანსზე რეგისტრირებული ექსკავატორი - „კ-----" სახ. №D----- და სწორედ ბუღალტრული ჩანაწერების საფუძვ-ლზე მიიჩნევს შემდეგში სასამართლო ამ მტკიცებულებას საკუთრების დამდგენ ერთ-ერთ დოკუმენტად; პირვ-ლი ინსტანციის სასამართლოში საქმის განხილვის დროს, აპელანტის ერთ-ერთი პოზიცია იყო ის, რომ შ-----"-ს ბალანსიდან თავის დროზე იმიტომ არ მოიხსნა სადაო ნივთი, რადგან მას გააჩნდა საგადასახადო ვალდებულებები, ასევე- ექსკავატორის გადაფორმების შემდეგ კიდევ წარმოეშვ-ბოდა დამატებითი გადასახადები, რის გამოც ზეპირი შეთანხმებისა და ურთიერთ ნდობის საფუძვ-ლზე შ-----"-ს აწ უკვ-გარდაცვლილ დირექტორთან და დამფუძნებელ პარტნიორთან ვ----- ლ-----იასთან შეჯერდა, რომ ზემოთხსენებული პრობლემების მოგვარების შემდგომ მოპასუხეს დაურეგისტრირებდა ექსკავატორს;

3.2. საქმეში არსებული არც ერთი დეკლარაცია თუ სხვა ბუღალტრული დოკუმენტი არ ადასტურებს იმ ფაქტს, რომ მოწინააღმდეგე მხარე იხდიდა კონკრეტულად ექსკავატორი „კ-----" სახ. №D----- გადასახადს სახელმწიფო ბიუჯეტში. მეტიც პირვ-ლი ინსტანციის სასამართლოში საქმის განხილვის დროს შუამდგომლობის საფუძვ-ლზე მოთხოვნილია ის, რომ დაუშვ-ბლად იქნეს ცნობილი ისეთი მტკიცებულებები, რომლებსაც არავითარი კავშირი არ აქვს საქმესთან;

3.3. სასამართლომ არასწორად მიიჩნია მოწინააღმდეგე მხარის მოწმეთა ჩვ-ნება საქმისათვის მნიშვნელობის მქონე გარემოებად, რომლებიც მხოლოდ იმას ადასტურებენ, რომ წლების წინ სადავო ექსკავატორი ჩერდებოდა მოწინააღმდეგე მხარის ტერიტორიაზე, რაც საკმარისი აღმოჩნდა იმისათვის, რათა ეს გარემოება ჩათვლილიყო ერთ-ერთ მნიშვნელოვან მტკიცებულებად იმისა, რომ ექსკავატორი ეკუთვნის შ-----"-ს; საქმის განხილვის დროს არაერთხელ გამოიკვ-თა ის გარემოება, რომელიც ადასტურებს აპელანტის და მამაისის კეთილ ურთიერთობას მოწინააღმდეგე მხარესთან, რის საფუძვ-ლზეც მას ეძლეოდა საშუალება ექსკავატორი გაეჩერებინა შ-----"-ს ტერიტორიაზე,

ვინაიდან მას არ გააჩნდა სათანადო პირობები;

3.4. სასამართლომ არასწორად მიიჩნია მოპასუხის მოწმეთა ჩვ-ნება საქმისათვის მნიშვნელობის არმქონე გარემოებად. აპელანტი აღნიშნავს, რომ სასამართლო არასწორად ავლებს პარალელს სესხის ურთიერთობის მარეგულირებელ ნორმებთან და მოითხოვს თანხის გადახდის დამადასტურებელ წერილობით დოკუმენტს და საერთოდ იგნორირებას ახდენს ნივთზე საკუთრების შეძენის და წარმოშობის იმ სამართლებრივ პრინციპისა, რომელიც ასახულია სსკ-ის 186-197-ე მუხლებში;

3.5. საქმეში არსებობს მტკიცებულების სახით ისეთი ხელშეკრულებები, რომლებიც ვ-რ ადასტურებს თუ რომელი ტექნიკა ასრულებს სამუშაოებს და დაკვ-თებს. მხოლოდ ერთი დოკუმენტია წარმოდგენილი ანგარიშფაქტურის სახით, რომელიც ადასტურებდა მომსახურების გაწევას სადაო ექსკავატორით შპს „1---“-სთან. თუმცა გამოთხოვილი დოკუმენტების თანახმად აღნიშნული ფაქტიც არ დადასტურდა;

3.6. აპელანტის განმარტებით, მოწინააღმდეგე მხარის მიერ წარმოდგენილი მტკიცებულებების უმრავლესობა არის მის მიერ შედგენილი ფინანსური დოკუმენტები, რომელიც არის გაყალბებული და რომელიც მოსამართლისათვის უფრო სარწმუნო აღმოჩნდა, ვიდრე ის გარემოებები და მტკიცებულებები რავ მოპასუხის მიერ იქნა წარმოდგენილი. სასამართლომ არასწორად მიიჩნია მოპასუხის მოწმის ჩვ-ნება საქმისათვის მნიშვნელობის არმქონე გარემოებად. სადაო პერიოდში ა----- გ-----ე იყო მხოლოდ დირექტორი და გადაწყვ-ტილებებს იღებდა დამფუძნებელი პარტნიორი, გარდაცვლილი ვ----- ლ-----იას მეუღლე, რომელიც იმთავითვე არ გამოირჩეოდა კეთილგანწყობით, როგორც მოპასუხის ასევე- სხვა პირების მიმართ. გამომდინარე აქედან დირექტორს არ შეეძლო პარტნიორის ნების წინააღმდეგ ოპერაციები შეესრულებინა. ასევე- მოპასუხის მოწმეებმა სასამართლოში დაადასტურეს ის ფაქტი, რომ ვ----- ლ-----იას მეუღლემ და იმ პერიოდისათვის დამფუძნებელმა პარტნიორმა დაჟინებით მოითხოვა მოპასუხისაგან წაეყვანა ექსკავატორი მისი ტერიტორიიდან ან გადაეხადა დგომის საფასური.

3.7. აპელანტმა მიუთითა საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 148-149, 186-197-ე მუხლებზე და განმარტა, რომ არ არის დადგენილი მოძრავ ნივთზე საკუთრების შეძენის საფუძვლები. ეს წესები თანაბრად ვრცელდება ყვ-ლა მოძრავ ნივთზე და იგი არ ადგენს მოძრავ ნივთზე საკუთრების შესაძენად სავალდებულო რეგისტრაციას. რეგისტრაციის განხორციელება არ წარმოადგენს სამოქალაქო სამართლებრივ აქტს. იგი მხოლოდ საგზაო მოძრაობის უსაფრთხოების უზრუნველყოფის სამართლებრივ საფუძვლ-ს ქმნის და თავისი არსით ადმინისტრაციული სამართლის სფეროს

განეკუთვნება;

3.8. აპელანტმა მიუთითა „საგზაო მოძრაობის უსაფრთხოების შესახებ“ საქართველოს კანონის პირვ-ლ მუხლზე და განმარტა, რომ აღნიშნული კანონით იმპერატიულად დადგენილია სატრანსპორტო საშუალებათა სავალდებულო რეგისტრაცია, რაც თავისთავად არ წარმოადგენს ნივთზე საკუთრების წარმოშობის საფუძვ-ლს. გამომდინარე აქედან მხოლოდ ის ფაქტი, რომ სადაო ექსკავატორი მოსარჩელის სახელზეა რეგისტრირებული არ ნიშნავს იმას, რომ ის ჩაითვალოს მის უპირობო საკუთრებად. აპელანტის განმარტებით მოცემულ შემთხვ-ვაში არც ვინდიკაციური სარჩელისთვის სავალდებულო წინაპირობები არ არსებობს, რადგან ნივთის მესაკუთრე არ არის მოსარჩელე; აპელანტი უთითებს სსკ-ის 165-ე მუხლზე და განმარტავს, რომ განსახილვ-ლ შემთხვ-ვაში მფლობელობითი ხანდაზმულობისათვის გათვალისწინებული ყვ-ლა პირობა სახეზეა, კერძოდ: 1. ნივთის ფლობა, როგორც საკუთარის, 2. ნივთის ფლობა კეთილსინდისიერად და 3. ნივთის ფლობა კანონით განსაზღვრული დროის განმავლობაში. აპელანტი უთითებს, რომ ნივთს ფლობს, როგორც საკუთარს, რადგან გადახდილი აქვს მისი საფასური და ნასყიდობის წესით ის იყიდა მისმა მამკვიდრებელმა და ასევე-მესაკუთრემ ნამდვილი უფლების საფუძვ-ლზე გასცა იგი. ნივთს ფლობს კეთილსინდისიერად, რადგან ის მიღებული აქვს მოპასუხეს უფლებამოსილი პირისაგან.

4. გასაჩივრებული გადაწყვ-ტილების უცვლელად დატოვ-ბის დასაბუთება

პალატამ დაადგინა, რომ სააპელაციო საჩივარი არ უნდა დაკმაყოფილდეს:

ფაქტობრივი დასაბუთება

4.1. დადგენილია, რომ შ-----“ სამეწარმეო რეესტრში მეწარმე სუბიექტად რეგისტრირებულია 16.03.2005 წლიდან და იგი საეწარმეო საქმიანობას ახორციელებს სხვადასხვა ტიპის სატრანსპორტო ტექნიკის გამოყენებით, რომლითაც ასრულებს დაკვ-თებს და ღებულობს მოგებას;

4.2. დადგენილია, რომ ექსკავატორი „კ-----“ სახ. №D----- საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს მომსახურების საგენტოში რეგისტრირებულია შ-----“-ს საკუთრებად და ირიცხება შესაბამისად შ-----“-ს ბალანსზე;

4.3. დადგენილია, რომ 2012 წლის 30 დეკემბრის მდგომარეობით შ-----“-მ, სადავო ექსკავატორით შპს „1----“ სასარგებლოდ განახორციელა 2 975 ლარის ღირებულების მომსახურება (იხ. ს.ფ.: 59-60). მითითებული პერიოდისათვის ექსკავატორი „კ-----“ სახ. №D----- არის შ-----“-ს მფლობელობაში;

4.4. საქმის მასალებით 2012 წლის დეკემბრის თვის შემდგომი პერიოდისათვის მოსარჩელის მიერ სადავო ნივთის ფლობა არ დასტურდება და ამ პერიოდიდან ივარაუდება, რომ მოპასუხე ფლობს სადავო ნივთს;

4.5. სარჩელი, შ-----"-ს მიერ ბე--- ზ-----ის მიმართ ექსკავატორის -,,კ-----" სახ. №D----- უკანონო მფლობელობიოდან გამოთხოვის თაობაზე აღძრულია 2016 წლის 13 დეკემბერს;

4.6. დადგენილია, რომ ბე--- ზ-----ის მიერ ნივთის ფლობიდან სარჩელის აღძვრამდე პერიოდი არ ღემატება 4 წელს;

4.7. საქმის მასალებით არ დასტურდება ბე--- ზ-----ის მამკვიდრებლის (მამის) მიერ შ-----"-სათვის ექსკავატორი -,,კ-----" სახ. №D----- საფასურის გადახდა და მითითებული ნივთის ყიდვა;

4.8. ბე--- ზა-----ს სადავო ქონების ფლობის სამართლებრივი საფუძვ-ლი არ გააჩნია.

სამართლებრივი დასაბუთება

4.9. საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 390-ე მუხლის მე-3 ნაწილის „გ“ ქვ-პუნქტის თანახმად, თუ სააპელაციო სასამართლო ეთანხმება პირვ-ლი ინსტანციის სასამართლოს შეფასებებს და დასკვნებს საქმის ფაქტობრივ ან/და სამართლებრივ საკითხებთან დაკავშირებით, მაშინ დასაბუთება იცვლება მათზე მითითებით;

4.10. პალატას მიაჩნია, რომ რაიონულმა სასამართლომ სავსებით სწორი სამართლებრივი შეფასება მისცა დადგენილ ფაქტებს და მართებულად მიუთითა, რომ საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 172-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის საფუძვ-ლზე, აპელანტი ვალდებული იყო დაებრუნებინა მესაკუთრისათვის კუთვნილი ქონება;

4.11. პალატა მიუთითებს, რომ მესაკუთრედ ყოფნის პრეზუმფციაზე იმ შემთხვ-ვაში შეიძლება მსჯელობა, როცა სადავოა თუ ვის შეიძლება ეკუთვნოდეს ნივთი. „სამოქალაქო კოდექსის 158-ე მუხლის პირვ-ლი ნაწილის თანახმად, ივარაუდება, რომ ნივთის მფლობელი არის მისი მესაკუთრე. ეს წესი არ მოქმედებს იმ შემთხვ-ვაში, როცა ნივთზე საკუთრებითი ურთიერთობის ხასიათი ვლინდება საჯარო რეესტრიდან. საკუთრების პრეზუმფცია არ გამოიყენება არც ძვ-ლი მფლობელის მიმართ, თუ მან ეს ნივთი დაკარგა, მოჰპარეს ან სხვაგვარად გავიდა იგი მისი მფლობელობიდან. საკუთრების პრეზუმფცია მოქმედებს ძვ-ლი მფლობელის სასარგებლოდ მხოლოდ მისი მფლობელობის პერიოდში. აღნიშნული მუხლით

გათვალისწინებული ვარაუდი (პრეზუმფცია) ასახავს იმ შემთხვევას, როდესაც ბრუნვის მონაწილეთათვის უცნობია მფლობელობის უკან არსებული უფლება, ხშირ შემთხვევაში უცნობია მფლობელის უფლებები, მაგრამ სამართლებრივი წესრიგი მოითხოვს, დავ-ყრდნოთ მფლობელის კეთილსინდისიერებას და იგი, საწინააღმდეგოს დამტკიცებამდე, ნივთის მესაკუთრედ მივიჩნიოთ“ (იხ. სუსგ ას-262-253-2012, 25.06.12წ.).

- იმის გათვალისწინებით, რომ სადავო ექსკავატორის მესაკუთრედ, სსკ-ის 158-ე მუხლის საფუძვლზე, მოცემულ შემთხვევაში მოსარჩელე არ ივარაუდება, უნდა შემოწმდეს, ხომ არ არის განხორციელებული მოძრავ ნივთზე საკუთრების შეძენის სსკ-ის 186-ე მუხლის პირვ-ლი ნაწილით (მოძრავ ნივთზე საკუთრების გადასაცემად აუცილებელია, რომ მესაკუთრემ ნამდვილი უფლების საფუძვლზე გადასცეს შემძენს ნივთი) გათვალისწინებული წინაპირობები. საქმის მასალებიდან გამომდინარე, ნათელია, რომ ასეთი საფუძვ-ლიც არ არის გამოვლენილი;

- პალატა არ იზიარებს აპელანტის პოზიციას იმის თაობაზე, რომ სადავო ქონების მართლზომიერი მფლობელია და პირვ-ლ რიგში მიუთითებს თავად სააპელაციო საჩივარში დაფიქსირებულ გარემოებებზე, კერძოდ: „ურთიერთდობის საფუძვ-ლზე შ-----“-ს აწ უკვ- გარდაცვლილ დირექტორთან და დამფუძნებელ პარტნიორთან ვ----- ლ-----იასთან შეჯერდა, რომ პრობლემების მოგვარების შემდგომ მოპასუხეს დაურეგისტრირებდა ექსკავატორს“. სააპელაციო საჩივარში ასევე- მითითებულია: „სადაო პერიოდში ა----- გ-----ე იყო მხოლოდ დირექტორი და **გადაწყ-ტილებებს იღებდა დამფუძნებელი პარტნიორი, გარდაცვლილი ვ----- ლ-----იას მეუღლე,** რომელიც **იმთავითვ- არ გამოირჩეოდა კეთილგანწყობით, როგორც მოპასუხის ასევე- სხვა პირების მიმართ. გამომდინარე აქედან დირექტორს არ შეეძლო პარტნიორის ნების წინააღმდეგ ოპერაციები შეესრულებინა**“ აპელანტი ასევე- უთითებს, რომ „ნივთს ფლობს, როგორც საკუთარს, ნივთი იყიდა მისმა მამკვიდრებელმა და მასში გადახდილი აქვს საფასური, ხოლო მესაკუთრემ **ნამდვილი უფლების საფუძვ-ლზე** გადასცა იგი. ნივთს **ფლობს კეთილსინდისიერად, რადგან ის მიღებული აქვს უფლებამოსილი პირისაგან**“;

- პალატა, აპელანტის ზემოთ მითითებული მსჯელობიდან გამომდინარე განმარტავს, რომ სადავო ნივთის საფასურის გადახდის დადასტურების შემთხვევაშიც კი აპელანტი ვ-რ იქნება სადაო ნივთის კეთილსინდისიერი შემძენი, რადგან ასეთ შემთხვევაში მესაკუთრემ ნივთი უნდა გაასხვისოს **ნამდვილი უფლების საფუძვ-ლზე** და მფლობელმა **ის უნდა მიიღოს** უფლებამოსილი პირისაგან (აპელანტიც სწორად შენიშნავს, რომ ნივთის ფლობის კეთილსინდისიერება მიბმულია **პირთან, რომელსაც აქვს ამ ნივთის გასხვისების უფლებამოსილება**). **პალატას მიაჩნია, რომ ვ----- ლ-----იას** სადაო ექსკავატორის გაყიდვის უფლებამოსილება არ გააჩნდა,

რადგან აღნიშნული ნივთი შ-----"-ს კუთვნილება იყო, ირიცხებოდა მის ბალანსზე, ხოლო მითითებული საწარმოს დამფუძნებელი პარტნიორი აპელანტის- განმარტებით ასე- იყო ვ----- ლ-----ის მეუღლე (რომელიც იმთავითვე- არ გამოირჩეოდა მოპასუხის მიმართ კეთილგანწყობით), ხოლო ვ.ლ- -----ია პარტნიორის ნების წინააღმდეგ ვ-რ მიიღებდა საწარმოს კუთვნილი ნივთის გასხვისების შესახებ გადაწყვეტილებას. ასეთ პირობებში ბე--- ზა----- მის მიერ მითითებული გარიგებით სადაო ექსკავატორის მესაკუთრე ვ-რ გახდება. „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის 47-ე მუხლის თანახმად, საწარმოს პარტნიორები მმართველობით უფლებამოსილებას ახორციელებენ პარტნიორთა საერთო კრების მეშვეობით. ამავ- კანონის 54-ე მუხლის მე-6 ნაწილის „ლ“ ქვ-პუნქტის თანახმად, საერთო კრება უფლებამოსილია მიიღოს გადაწყვეტილებები საზოგადოების ქონების შეძენის, გასხვისების (ან ერთმანეთთან დაკავშირებული ასეთი გარიგებების) ან დატვირთვის შესახებ;

- აპელანტისათვის, რომელიც ამავ- საწარმოში მუშაობდა მძღოლად წლების განმდლობაში, იმთავითვე- ცნობილი იყო, რომ გამსხვისებელი მესაკუთრეს არ წარმოადგენდა. შესაბამისად გონივრული წინდახედულობის ფარგლებში მას უნდა სცოდნოდა ისიც, რომ უფლებამოსილი პირი (საწარმოს პარტნიორი) სადავო ექსკავატორის გასხვისებაზე თანახმა არ იყო. პალატა აქვ- მიუთითებს სააპელაციო საჩივარში- დაფიქსირებულ აპელანტის პოზიციას, რომ **„დირექტორს არ შეეძლო პარტნიორის ნების წინააღმდეგ ოპერაციები შეესრულებინა“**;

- საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 158-ე მუხლის მიხედვით ივარაუდება, რომ ნივთის მფლობელი არის მისი მესაკუთრე. აღნიშნული მუხლით გათვალისწინებული ვარაუდი ასახავს იმ შემთხვევ-ბს, როდესაც ბრუნვის მონაწილეთათვის უცნობია მფლობელობის უკან არსებული უფლება. ხშირ შემთხვევაში უცნობია მფლობელის უფლებები, მაგრამ სამართლებრივი წესრიგი მოითხოვს დავ-ყრდნოთ მფლობელის კეთილსინდისიერებას და მიღებული იქნას იგი, როგორც ნივთის მესაკუთრე; ამავ- კოდექსის 186-ე მუხლის პირვ-ლი ნაწილის თანახმად, მოძრავ ნივთებზე საკუთრების უფლების გადასაცემად აუცილებელია, რომ მესაკუთრემ ნამდვილი უფლების საფუძვ-ლზე გადასცეს შემძენს ნივთი;

4.12. სააპელაციო პალატა არ ეთანხმება აპელანტის მოსაზრებას, რომ მან სადავო ექსკავატორზე საკუთრების უფლება ხანდაზმულობით შეიძინა;

- სამოქალაქო კოდექსის 165-ე მუხლის პირვ-ლი ნაწილის თანახმად, თუ პირი მოძრავ ნივთს ხუთი წლის განმავლობაში უწყვეტად ფლობს როგორც საკუთარს, მოიპოვ-ბს მასზე საკუთრების უფლებას (საკუთრების შეძენა ხანდაზმულობით);

- საქმის მასალით დადგენილია, რომ 2012 წლის 30 დეკემბრის მდგომარეობით

შ-----"-მ, სადავო ექსკავატორით - „კ-----" სახ. №D----- შპს „1----" სასარგებლოდ განახორციელა 2 975 ლარის ღირებულების მომსახურება (იხ. ს.ფ.: 59-60). ანუ მითითებული პერიოდისათვის სადავო ნივთი შ-----"-ს მფლობელობაშია, ხოლო შ-----"-ს მიერ სარჩელი აღძრულია 2016 წლის 12 დეკემბერს, რითაც დადასტურებულია, რომ მოსარჩელის მიერ სადავო ნივთის ბოლო მფლობელობიდან სარჩელის აღძვრამდე პერიოდი მოიცავს 4 წელს;

- ვინაიდან საქმის მასალებით არ დასტურდება 2012 წლის დეკემბრის თვის შემდგომი პერიოდისათვის მოსარჩელის მიერ სადავო ნივთის ფლობა, ივარაუდება, რომ მითითებული პერიოდიდან მოპასუხე ფლობს სადავო ნივთს, რაც 2016 წლის 13 დეკემბრისათვის მოსარჩელემ სადავო გახადა სარჩელით. აღნიშნულიდან გამომდინარე მოპასუხის მიერ ნივთის ფლობის ვადა არ აღემატება 4 წელს, რაც ზემოთ მითითებული ნორმის (სსკ-ის 165-ე მუხლი) თანახმად საკმარისი არ არის მოძრავ ნივთზე საკუთრების ხანდაზმულობით შეძენისათვის;

4.13. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-4 და 102-ე მუხლებზე მითითებით, პალატამ მიიჩნია, რომ მოსარჩელემ სარწმუნოდ დაადასტურა სარჩელის საფუძვლად მითითებული გარემოებები, რითაც მან უზრუნველყო ამ კოდექსის 102-ე მუხლის პირვ-ლი ნაწილით მისთვის დაკისრებული მტკიცების ტვირთის რეალიზება; ხოლო რაც შეეხება მოპასუხის განმარტებას იმის თაობაზე, რომ იგი 9 წელი უწყვ-ტად ფლობდა სადავო ექსკავატორს, სააპელაციო პალატის მოსაზრებით, მხოლოდ განმარტება ვ-რ გამოდგება საკმარის საფუძვლად დადასტურდეს მოძრავი ნივთის მართლზომიერი მფლობელობა, გამომდინარე იქიდან, რომ სადავო ნივთის მართლზომიერად ფლობის მტკიცების ტვირთი ეკისრება სწორედ მართლზომიერ მფლობელობაზე მიმითითებელ მხარეს. ზემოთ მითითებული სსკ-ის 102-ე მუხლის მიხედვით, ფაქტობრივი გარემოებების მტკიცების ვალდებულება მხარეებს აკისრიათ, რომლებიც თავიანთ სამართლებრივ მოთხოვნას აღნიშნულ გარემოებებს აფუძნებენ;

4.14. იმის გათვალისწინებით, რომ მოპასუხეს/აპელანტს სასამართლოსათვის არ მიუთითებია კანონით გათვალისწინებული რომელიმე საფუძვლით სადავო მოძრავი ქონების მართლზომიერი ფლობის თაობაზე და ამ გარემოების დამადასტურებელ მტკიცებულებაზე, პალატა დადასტურებულად მიიჩნევს, რომ აპელანტი არ წარმოადგენს მოსარჩელის საკუთრებაში რეგისტრირებული ქონების მართლზომიერ მფლობელს და ამ ქონების დაკავ-ბის უფლება არ გააჩნია;

4.15. საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 170-ე მუხლის პირვ-ლი ნაწილის თანახმად, მესაკუთრეს შეუძლია, კანონისმიერი ან სხვაგვარი, კერძოდ, სახელშეკრულებო შებოჭვის ფარგლებში თავისუფლად ფლობდეს და

სარგებლობდეს ქონებით (ნივთით), არ დაუშვას სხვა პირთა მიერ ამ ქონებით სარგებლობა, განკარგოს იგი, თუკი ამით არ ილახება მეზობლების ან სხვა მესამე პირთა უფლებები, ანდა, თუ ეს მოქმედება არ წარმოადგენს უფლების ბოროტად გამოყენებას. ამავე კოდექსის 172-ე მუხლის პირველი ნაწილის მიხედვით, მესაკუთრეს შეუძლია მფლობელს მოსთხოვოს ნივთის უკან დაბრუნება, გარდა იმ შემთხვევებისა, როცა მფლობელს ჰქონდა ამ ნივთის ფლობის უფლება;

4.16. ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა დაცვის კონვენციის დამატებითი ოქმის პირველი მუხლის პირველი აბზაცის თანახმად, ყოველი ფიზიკური ან იურიდიული პირს აქვს თავისი საკუთრების შეუფერხებელი სარგებლობის უფლება. მხოლოდ საზოგადოებრივი საჭიროებისათვის შეიძლება ჩამოერთვას ვინმეს თავისი საკუთრება კანონითა და საერთაშორისო სამართლის ზოგადი პრინციპებით გათვალისწინებულ პირობებში;

4.17. საქართველოს კონსტიტუციის 21-ე მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, საკუთრება და მემკვიდრეობის უფლება აღიარებული და ხელშეუვალია. დაუშვებელია საკუთრების, მისი შეძენის, გასხვისების ან მემკვიდრეობით მიღების საყოველთაო უფლების გაუქმება;

4.18. მოცემულ შემთხვევაში, საქმეში წარმოდგენილი მასალებით არ დგინდება აპელანტის მიერ მოძრავი ქონების მართლზომიერად ფლობის ფაქტი. საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 168-ე მუხლის თანახმად, მესაკუთრის პრეტენზიის გამო ნივთის მფლობელობა წყდება, თუ მესაკუთრე მფლობელს წაუყენებს დასაბუთებულ პრეტენზიას;

4.19. ამდენად, ვინაიდან სახეზე იყო საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 170-172-ე მუხლებით გათვალისწინებული ყველა წინაპირობები - (ა) მოსარჩელე უნდა იყოს მესაკუთრე, ბ) მოპასუხე უნდა იყოს ნივთის მფლობელი და გ) მოპასუხეს არ უნდა ჰქონდეს ამ ნივთის ფლობის უფლება), საქალაქო სასამართლომ მართებულად მიიჩნია, რომ სარჩელი უნდა დაკმაყოფილებულიყო;

4.20. სააპელაციო პალატა სამოქალაქო კოდექსის 172-ე და 162-ე მუხლებზე მითითებით განმარტავს, რომ მოცემულ შემთხვევაში, ბე--- ზ-----ის მართლზომიერი მფლობელობა ვ-რ იქნა სარწმუნოდ დადასტურებული, რაც იმაზე მიუთითებს, რომ სადავო ნივთის კანონიერ მესაკუთრეს - შ-----"-ს სრული უფლება აქვს მოითხოვოს მისი საკუთრების უკან დაბრუნება;

4.21. ზ/აღნიშნულის გამო, გასაჩივრებული გადაწყვეტილების შეცვლის საფუძვლები არ არსებობს და იგი უნდა დარჩეს უცვლელი.

5. შემაჯამებელი სასამართლო დასკვნა

სააპელაციო პალატამ დაადგინა, რომ სააპელაციო საჩივარი არ უნდა დაკმაყოფილდეს, ხოლო გასაჩივრებული გადაწყვეტილება უნდა დარჩეს უცვლელი.

6. საპროცესო ხარჯები

სახელმწიფო ბაჟი გადახდილია.

სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატამ დაადგინა

1. ბე--- ზ-----ის სააპელაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდეს;
2. დარჩეს უცვლელად ბთუმის საქალაქო სასამართლოს 2017 წლის 28 ივნისის გადაწყვეტილება;
3. აპელანტის მიერ სახელმწიფო ბაჟი გადახდილია;
4. განჩინება შეიძლება გასაჩივრდეს საქართველოს უზენაეს სასამართლოში საკასაციო წესით, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსით გათვალისწინებული წესების დაცვით, მხარეთათვის დასაბუთებული განჩინების ჩაბარებიდან 21 (ოცდაერთი) დღის ვადაში ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის მეშვეობით;
5. განჩინების გასაჩივრების მსურველი მხარე, თუ ის ესწრება განჩინების გამოცხადებას, ან მისთვის ცნობილია განჩინების გამოცხადების თარიღი, ვალდებულია განჩინების სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადებიდან არა უადრეს 20 და არა უგვიანეს 30 დღისა, გამოცხადდეს ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოში და ჩაიბაროს განჩინების ასლი. წინააღმდეგ შემთხვევაში გასაჩივრების ვადის ათვლა დაიწყება განჩინების გამოცხადებიდან 30-ე დღეს. ამ ვადის გაგრძელება და აღდგენა დაუშვებელია;

მოსამართლე

ლაურა მიქავა

